

СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ «ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА», «БЕЗПЕКА ІНФОРМАЦІЇ», «КІБЕРБЕЗПЕКА». «КОГНІТИВНА БЕЗПЕКА» ЯК СТІЙКІСТЬ ПРОТИ ІНФОРМАЦІЙНО- ПСИХОЛОГІЧНИХ ВПЛИВІВ НА ЛЮДИНУ І СУСПІЛЬСТВО

Метою роботи є комплексний правовий та інформаційно-технологічний аналіз понять «інформаційна безпека», «безпека інформації», «кібербезпека», «когнітивна безпека» для обґрунтування підходу до створення центральної дефініції у сфері інформаційної безпеки та удосконалення системи протидії інформаційним загрозам. Як зазначається у статті [1], термінологія займає особливе місце в збереженні та передаванні знань, оскільки саме на неї припадає основне інформаційне навантаження. Натомість із поняттям «інформаційна безпека» склалася парадоксальна ситуація [2, с. 7]. З одного боку, термін «інформаційна безпека» широко використовується в наукових публікаціях, навчальній літературі та законодавчих документах різного рівня, з іншого боку, це поняття досі не має однозначного розуміння. Концепція удосконалення термінології у сфері національної безпеки розглянута співавторами у статті [3].

Згідно ч. 1 ст. 17 Конституції України, захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та *інформаційної безпеки* є найважливішими функціями держави, справою всього Українського народу.

Разом із тим, у науковій літературі опублікована велика кількість робіт, які, використовуючи поняття «інформаційна безпека», фактично спрямовані на певні локальні питання з цієї сфери, наприклад: «інформаційна безпека» підприємств і безпеки господарської діяльності, «інформаційна безпека» бібліотеки, «інформаційна безпека» в органах внутрішніх справ, «інформаційна безпека» страхових компаній та ін. Ці види «інформаційних безпек» явно не відповідають конституційному рівню правового регулювання і захисту.

В деяких випадках дослідження «інформаційної безпеки» зводиться до аналізу проблематики «кібербезпеки» [4].

Є.О. Архипова у згаданій вище статті [2] вказує, що «інформаційна безпека» є ширшим за обсягом поняттям, ніж «безпека інформації» і включає в себе останню. Ототожнення цих понять вона пов'язує із тим, що вітчизняні та зарубіжні дослідники не враховують, що міжнародні

стандарти, з яких запозичується визначення терміну *information security*, належать до сфери безпеки інформаційних технологій, де об'єктом захисту виступає саме інформація (а не людина, суспільство чи держава). Таке формальне запозичення призводить до суттєвої плутанини в термінологічних визначеннях [2, с. 8].

Так, дослідниця зазначає, що у стандарті BS ISO/IEC 17799 *Information security* характеризується забезпеченням конфіденційності, цілісності та доступності інформації, а в ISO/IEC 27001 – як «всі аспекти, пов'язані з визначенням, досягненням та підтримкою конфіденційності, цілісності, доступності, невідмовності, підзвітності, автентичності та достовірності інформації чи засобів її обробки». Дж. Фрулінгер (J. Fruhlinger) [5] також звертає увагу на так звану тріаду ЦРУ як основні складові безпеки інформації: конфіденційність, цілісність і доступність. Усі ці міркування стосуються виключно поняття «безпека інформації».

Разом із тим, як наголошує професор Г.Г. Почепцов, усі держави без винятку приділяють багато уваги кібербезпеці і мало тому, що можна позначити терміном «когнітивна безпека». У кібербезпеці захищають кіберресурси, у когнітивній безпеці – розум людини. Ми живемо у світі пропаганди, яка заважає нам бачити реальність [6]. Обробка інформації людиною природно підпорядковується певним когнітивним механізмам. Записані в наших головах схеми дозволяють не виконувати черговий раз аналіз, даючи можливість спиратися на введені раніше схеми [7]. Ситуація, коли людина приречена користуватися нав'язаними їй схемами, гарантує переведення людини на іншу картину світу. Зокрема, той же професор Г.Г. Почепцов стверджує, що пропаганда робить ментальну операцію, замінюючи одні сенси на інші, причому робить це непомітно для «пацієнта»... При цьому, іноді цей сенс буде потрібен не сьогодні, а завтра, але для цього його слід запустити вже сьогодні [7]. Тобто, когнітивна операція, безперечно, спрямована на зміну моделі світу людини і тим є найбільш небезпечною з точки зору негативного впливу на людину і суспільство.

Література

1. Іленков А. Термінологія та її роль у представленні знань. *Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка». Серія «Проблеми української термінології»*. 2009. № 648. С. 24–29.

2. Архіпова Є.О. Соціально-філософське осмислення поняття «інформаційна безпека». *Вісник Нац. технічного ун-ту України «Київський політехнічний інститут»*. Філософія. Психологія. Педагогіка. 2011. № 3. С. 7-11.

3. Белкін Л.М., Юринець Ю.Л., Белкін М.Л., Криволап Є.В. Співвідношення понять «інформаційна безпека», «безпека інформації», «кібербезпека» в контексті безпекових стратегій України 2020-2021 років.

Наукові праці Національного авіаційного університету: Серія «Юридичний вісник. Повітряне і космічне право». 2022. № 3 (64). С. 78-86.

4. Валюшко І.О. Інформаційна безпека України в контексті російсько-українського конфлікту. Дис... канд. політичних наук. Спец. 23.00.04 – політичні проблеми міжнародних систем та глобального розвитку. Київ, 2018. 210 с.

5. Fruhlinger J. What is information security? Definition, principles, and jobs. CSO United States. 17.01.2020. URL: <https://www.csoonline.com/article/3513899/what-is-information-security-definition-principles-and-jobs.html>

6. Почепцов Г. Контр- не всегда плохо, особенно если это контрпропаганда. *Детектор медиа*. 02.06.2019. URL: <https://ms.detector.media/mediaanalitika/post/22973/2019-06-02-kontr-ne-vsegda-plokho-osobenno-esly-jeto-kontrpropaganda/>

7. Почепцов Г. Метапропаганда как доминирование пропаганды над идеологией, а не наоборот. *Хвиля*. 17.09.2018. URL: <https://hvylya.net/analytics/society/metapropaganda-kak-dominirovanie-propagandyi-nad-ideologiyey-a-ne-naoborot.html>

УДК 347.73 (043.2)

Кузьмін А.Р., здобувач вищої освіти
третього (освітньо-наукового) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПРАВОВІ ПИТАННЯ НАДАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ФІНАНСОВОЇ ПІДТРИМКИ В РАМКАХ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ З МВФ

Після розпаду СРСР Україна опинилася в досить складній ситуації політико-економічного характеру. Поки політична еліта вирішувала питання обрання нового курсу для країни, економіка зазнала значної кризи. Саме для швидкого вирішення цих проблем потрібні були кредити. Це, в свою чергу і призвело до розширення співробітництва з такою організацією як Міжнародний Валютний Фонд (далі – МВФ).

Для того, щоб отримати правовий статус члена МВФ, мати можливість вступати з ним у міжнародні правовідносини, Україна мала пройти всі етапи та процедурні стадії, що передбачені статутними нормами Уставу МВФ. 27 грудня 1991 р. Уряд України звернувся до МВФ із проханням про надання членства у Фонді.

03 червня 1992 р. Верховною Радою України було прийнято закон «Про вступ України до Міжнародного валютного фонду, Міжнародного банку реконструкції та розвитку, Міжнародної фінансової корпорації. Міжнародної асоціації розвитку та Багатостороннього агентства по гарантіях інвестицій» № 2402-ХІІ. Україна стала членом Міжнародного